1877. IX. évfolyam. 59. szám. Szombat, márczius 24.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: FŐ-PIACZ, VECSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:

Öthasábos petitsorért 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szinten több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Belyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilttér“-en megjelenő közlemény öthasábos petit sora 15 kr.

Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS
a
„DEBRECZEN“

politikai és közgazdászati lap apr.—jun. folyamára.

Bátorkodunk tisztelettel felkérni az olvasó közönséget, hogy lapunk rendes szétküldhetésének czéljából, előfizetéseiket idejében megtenni sziveskedjenek. Különösen pedig a hátrányok beküldését ajánljuk szives figyelembe.

A „Debreczen“ kiadóhivatala.

Iparügy.

(Nyilt levél a „Debreczen“ szerkesztőségéhez)

A n. méltóságu m. kir. földmivelés ipar és kereskedelmi miniszt. ium 12045. sz. a. valamennyi törvényhatóságnak egy ily tartalmu rendeletet küldött meg:

„az 1872 VIII. t. cz. 98 §. értelmében oly községek, hol iparosok, segédek és munkások nagyobb számmal laknak, ezeknek kivánatára külön iparbizottságok lévén felállitandók az azok szervezetét és eljárását rendező szabályzat jóváhagyás végett a vezetésem alá bizott minisztérium elé terjesztendő. — Honunkban egyetlen, gyakorlati alkalmazás nélkül ez ideig még csak a fentebb hivatkozott törvény szövegében található, ezen intézmény meghonositása körül Miskolcz város képviselő testülete, karöltve derék iparos köreivel az uttörő lépéseket első tette meg, s ma már fáradságát azon megérdemlett siker koronázta, mely ezen intézmény életbeléptetésének első feltétele: a törvény kellékeinek s a helyi viszonyoknak megfelelő törvényes szabályzattal bir. — Midőn erről a törvényhatóságot értesiteném, az iparbizottságok alakitásának eszméjét hathatós pártfogásba ajánlom. — Trefort Ágost s. k.“

E magas rendelet tudtunkkal még 1876. évi octóber 1-én Budapesten kelt, s hogy mikor küldetett le Debreczen város köztörvényhatóságának, arról nyilvános tudomással nem birunk, s ezuttal csak annak adunk kifejezést, hogy a miskolczi iparbizottság fent jelzett szabályzata fenti szám alatt megerősitést nyervén, annak mintájára igen ohatandó lenne, ha városunk iparosai karöltve a kereskedői osztállyal — tekintve a helyi viszonyokat — oly iparbizottságot terveznének.

Jelezve volt már évvel ezelőtt a helyi lapokban ez intézmény felállitása, szüksége, azonban tekintettel arra, hogy nálunk kereskedői testület van, mig ipartestület maig is hiányzik, valljuk meg, ily körülmények között nem könnyü feladat annak szervezése.

Más nagyobb és kisebb helyeken a különböző iparághoz tartozó ipartársulatok és iparosok egyesültek, összeolvadtak, ha egészben nem is, nagyobb részben, itt az iparerők szétforgácsolvák, általános iparegylet, iparoskörünk nincsen, a hány ipartársulat van annyi féleképen és saját körét véve intézkedik: holott mindazt, egy ugyanazon erőkkel s kevesebb költséggel elintézhetné.

Ha a helybeli iparos ifjak egyletében oly sok különböző iparághoz tartozó fiatalságot tudott egyesiteni: nemde könnyebb feladat lenne felnőtteket egy testté forrasztani össze?

Ebben keressük mi és találjuk fel helyi iparviszonyaink sajnos állapotát, és jelezni kivánjuk, hogy e helyzetnek nem szabad soká igy maradni, tettre s cselekedetre van szükség az iparterén anyagi és szellemi érdekeink ezt hangosan követelik.

Kilátásunk van, hogy a párizsi világkiállitás után a mi fővárosunkra is rá kerülend a sor, — mit fogunk tenni, ha a korral nem haladunk? Az sem lehetetlen, hogy idővel Debreczen városa is szinhelye leend mint Szeged az országos ipar-kiállitásnak: előzzük meg, hogy készületlen ne találjon bennünket, hisz városunk még hátra nem igen maradt egyes országos ünnepélyekben sem.

Lelkesitsen azért azon öntudat bennünket, hogy mi képesek vagyunk tenni, s cselekedni mit helyi, s országos viszonyaink követelnek az iparterén. Az őszinte jóakarat forrjon össze a cselekedettel: akkor nem félhetünk, hogy szégyen pir éri homlokunkat: de ha tétlenkedünk, s csak mást szeretünk látni, cselekedni: ugy valjon mit nyerünk osztályrészül?

Szervezzünk azért elsőben is egy általános ipar-egyletet, akkor könnyü leend az iparbizottság felállitása, — könnyü leend a segédek, tanonczok viszonyait rendezni, ipariskolát létesiteni, és reformtörekvéseket munkálni az iparügy terén: mig jelen állapotban nem oly könnyü feladat.

Városunk képviselő testületéről örvendetes tudomással halljuk, hogy az iparos-iskola mielőbbi felállitásán ügybuzgólkodik: de valljuk meg mily sok nehézséggel fog küzdeni az egyes ipartársulatokkal külön külön, mig ha egy általános iparegylet és iparbizottság volna ugy szólván a teendőket ez vezetné, venné át, ő csak a felügyeleti jogot gyakorolná.

Már most ha tekintjük a mesterek, segédek és tanonczok között időnként felmerülő panaszokat: bizonyára az iparhatóság és aztán a kir. járásbiróság ezzel meglehetősen terhelve, s mi több a feleknek költség van okozva, — mig az iparbizottság mindkettőt megkiméln a sok idő vesztegetés és intézkedéstől, s a feleket a költekezés sokaságától.

Egyelőre midőn ennyit kivánok jelezni, óhajt fejezek ki a felől, hogy Debreczen városában az általános iparegylet és iparbizottság eszméje mielőbb valósulást nyerhessen.

V. S.

— **A képviselő ház** 22-iki ülésében Széll Kálmán uj kölcsön javaslatot nyujtott be. Kéri a házat, hogy hatalmazza fel arra, hogy az 1873-ban kibocsátott kincstári utalványok beváltható sága czéljából tehát a 153 milliós függő adósság első félének teljes konvertálása czéljából arany járadék kötvényeket bocsáthasson ki oly magasságig a mely a függő kölcsön 76 ⅔ millió törlesztésére szükséges. Kéri javaslatát mielőbb tárgyaltatni. A törvény javaslat a vasárnap 11 órakor tartandó ülésben fog tárgyaltatni. A honmentő Tisza kabinet tehát uj kölcsönre szorul ismét, siettetvén hazánkat azon örvénybe, melynek mélyében hazánk jövőjét e szó jelzi: tönkrejutás.

Pestmegye nyilatkozata
a bécsi kiegyezés tárgyában.

Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye közgyülése Gullner Gyula inditványára a következő feliratot intézte a képviselőházhoz:

Mélyen tisztelt képviselőház!

Miként a magyar kormány elnökének a mélyen tisztelt képviselőház előtt tett nyilatkozataiból értesült az ország, nem hosszu idő mulva be fognak nyujtatni s ennek alapján tárgyalás alá fognak vétetni az Ausztriával kötendő vámszövetség, és a bankügyi megállapodásokra vonatkozó törvényjavaslatok.

E nagyfontosságu kérdések miként eldöntése nem ok nélkül foglalkoztatja országszerte a haza sorsán aggodó elméket a társadalom minden rétegében, mert nem csak anyagi érdekeinek összege, állami háztartásunk kibontakozásának égető kérdése, de — következményeiben — talán állami önállóságunk feltételei is, közelről érinttetnek a kiegyezés módozatainak megállapitása által.

Az 1867-ik évi XII. törvényczikk létesitette a politikai kiegyezést, de nem nyult a közgazdasági kérdések rendezéséhez csak annyiban, hogy fentartván az akkori létező állapotokat, egyuttal megórta és biztositotta Magyarországnak azon jogot, hogy a szerződésileg kikötött 10 év lefolyása után közgazdasági viszonyait akként rendezhesse, a mint ezt az ország jól felfogott érdekei követelni fogják.

Előttünk áll, mélyen tisztelt képviselőház, az elmult 10 év szomoru tapasztalata, előttünk fekűsznek az adatok és tények, melyek leverő, de kétségbe vonhatlan bizonyságot tesznek arról, hogy Magyarország a fenálló közgazdasági rendszer mellett nem egyébb, mint Ausztriának gyarmata, mely anyagi érdekeit véltelenül s megkötött kezekkel kénytelen feláldozni az Ausztriában fenálló ipar kérlelhetlen tulsulyának: mely állapot, ha tovább is fentartatnék, avagy a szándékolt kiegyezés által még sulyosbittatnék — előbb utóbb, s talán rövid idő mulva oda fogja juttatni az országot, hogy nem csak, hogy kénytelen lesz Európa kelétén kultur-missióját teljesiteni; de kénytelen lesz a reá nehezedő sulyos terhek nyomása alatt összeroskadni.

Tagadhatatlan, hogy az ország az utóbbi időkben óriási erőfeszitéseket tett államháztartásának rendbehozására, a megzavart egyensuly helyreállitására; igyekezett kiadásait a lehető mértékig leszoritani, emelte a közadókat oly magasságra, a hol már a nemzeti adó-alap megtámadása kezdődik, igénybe vette hitelét is sokszor sulyos áldozatok árán, s az eredmény mégis az, hogy bár merre tekintsünk, mindenfelé a hanyatlás kétségbevonhatlan jeleivel találkozunk: az ingatlan és állampapirjainknak értéke ijesztő mértékre csökkent, az uzsora hallatlan pusztitása kiméletlenül rombol az országban, gyáraink legnagyobb része előtt vagy felnőtt a fü, vagy pedig csak veszteséggel tengődhetnek, iparunk félholtan vergődik az ausztriai ipar tulsulyának nyomása alatt, és az országos költségvetések s még inkább a zárszámadások kérlelhetetlen számainak tanusága szerint, államháztartásunk hiányai évről évre kétségbeejtő összegekbe kisértenek.

És ez nem is lehet másként. Ez elszomoritó tények logicai következései azon közgazdasági viszonynak, melyben jelenleg Magyarország Ausztriával szemben áll

Egy ország a mely szükségleteinek fedezésére és terhes kötelezettségeinek teljesitésére a vámok, fogyasztási adók és egyedáruságok feletti szabad rendelkezést igénybe nem veheti, a mely közgazdasági viszonyait nem rendezheti ugy és aként a mint azt saját érdeke, saját szükséglete követelnethetnék, a mely kénytelen lemondani azon jövedelmekről, melyek e viszonyok helyes rendezéséből kifolyólag államháztartásának egyensulyát támogathatnák, de mindig és egyedül csak az adók egyoldalu emelésére és kölcsönökre van utalva, mig az adóképesség fokozására nem tehet semmit, sőt még hitelszükségleteinek kielégitésénél is idegen érdekek szolgálatába szegődni kénytelen: — az ily ország, meggyőződésünk szerint, nem mutathat fel eredményként közállapotaiban egyebet, mint a romlás, pusztulás és elszegényedés fokozatos de — fájdalom — bizonyosan bekövetkező tüneteit.

Az ország nehezen, de türelemmel várta, hogy a 10 évi szerződés lejártával felszabaduljon ama zsibbasztó nyomás alul, mely termelő képessége kifejtését s ennek az ország érdekeihez és szükségleteihez mért felhasználását, — lekötve tartotta, várta és remélte bizalommal és a szentesitett törvénybe vetett erős hitével, hogy ezen keserü tapasztalatokban gazdag 10 év után: önrendelkezési jogát — miként az a törvénybe igtattatott — a haza érdekében érvényesiteni is fogja.

Ámde a nemzetre — fájdalom — ujabb csalódásnak, leverő, kinos csalódásnak kelle bekövetkeznie. Azon kiegyezési pontozatok, melyeknek alapelveit a magyar kormány elnökének nyilatkozataiból ismerjük: nem csak hogy nem érvényesitik Magyarország önrendelkezési jogát, lehetetlenné teszik Magyarország iparának lendületét, s fenntarják a fogyasztási adók kérdésében az eddigi káros és zsibbasztó hatásu megállapodásokat, de még sulyosbitják a helyzetet az által, hogy a vámtételek tervezett felemelése következtében, ha a kiegyezés elfogadtatik, az oszrák ipar javára tetemes s egy ujabb adó jellegével biró teherrel fognak sujtatni az ország fogyasztóinak milliói: s ezen felül kiteszik Magyarországot azon káros következményeknek, melyek a külföldi iparczikkekre vetett behozatali vámok felemelése folytán a külföld részéről alkalmazható visszatorlásként az ország nyers terményeinek kivitelét fogják érzékenyen terhelni.

E pontozatok szerint 10 évre lemond az ország a független jegybank felállitásának jogáról, a kormány által elfogadott megállapodások a bankügyi megoldást csak némely külső formák megváltoztatásával, de lényegileg a mostani s az ország hitelszükségleteire élőtelen, végezéljaiban nem nemzeties, de kiválólag Ausztria érdekeinek szolgáló állapotnak törvényesitésében terveznik, sőt ezen felül az országot mintegy 24 millió forintnyi ujabb állami adósság elvállalása esélyének is kitesznik teremtenek egy ujabb közös ügyet, melynek hálóiból 10 év után, vagy valaha is, aligha foghat szabadulni a nemzet, mert elébb-utóbb az ily megoldásnak politikai sulyát és következményeit is mérlegelni lenne kénytelen.

Tudjuk mi jól, mélyen tisztelt képviselőház, hogy azon politikai kapcsolat, mely Magyarország és Ausztria között fenáll, a kölcsönösség viszonya alapján bizonyos méltányossági tekinteteket szab mindkét állam politikája elé; de e méltányossági tekintetek helyébe a jogosult önvédelem politikája kell, hogy lépjen azon pillanatban, midőn Ausztria törekvései mindinkább oda látszanak irányulni, hogy Magyarország Ausztriának ne mint egy és ugyanazon monarchiában egyenjogu államtársa, de közgazdasági tekintetben védtelenül álló alárendeltje és tributariusa legyen.

Mi nem ismerünk, alkotmányos fogalmunk szerint, nem szabad ismernünk oly idegen érdeket bármely alarcz alatt jöjjön is elénk, mely huzánk anyagi fejlődésének, és jólétének biztositékait előttünk háttérbe szoritani képes lehetne.

A szentesitett törvénnyel kezünkben, mely önrendelkezési jogunkat biztositja tiltakoznunk kell minden oly törekvés ellen mely állami fenállhatásunk feltételeit ingatja meg s a nemzetközi méltányosság határai közzé kell visszautasitani minden oly felfogást mely azt tekintené cselekményeiben irányadóul, hogy Magyarország saját érdekeit vagy nem ismeri, vagy kész és hajlandó azon lealázó szerepre is, hogy legfontosabb érdekeinek alárendelése mellett saját állami követelményeit Ausztria szolgálatába bocsássa. Hatalmi tulsuly és erőszak elodázhatja a törvény alkalmazását, de önmagunknak, midőn a nemzet érdeke parancsolólag követeli, annak végrehajtását, felfüggeszteni és elodázni sem nem szabad, sem nem lehet, sőt — erkölcsi halál.

A helyzet komolysága, s aggodalmaink a haza sorsa felett, a melylyel szemben el kell némulnia minden tekintetnek, tették kötelességünkké e felszólalást, mert ugy vagyunk meggyőződve, hogy ily nagyhorderejü kérdések tárgyalásának előestéjén a haza polgárainak nyilatkozata nemesak jogosult, de egy törvényhatóságnak kötelessége is, hogy aggodalmainak és óhajának a törvényes korlátok között kifejezést adjon.

Es mert mi a fentebbiek szerint ugy vagyunk meggyőződve, hogy egy oly közgazdasági kiegyezés, mely a kormányelnök ur nyilatkozataiban foglalt elvek alapján köttetnék meg, következményében egy, az országra nézve végzetesen elhibázott, helyrehozhatlan és feletébb káros hatásu törvényhozási intézkedés lenne, tiszteletteljesen kérjük a mélyen tisztelt képviselőházat, hogy a mondott elvek alapján benyujtandó törvényjavaslatokat elfogadni ne méltóztassék.

— **A MAGYAR FŐVÁROSBÓL.** A lefolyt héten élve született 264 gyermek, elhalt 263 személy. **Simor** a herczegprimás az orsz. képző müvészeti egyletnek 1000 frtot adományozott. **Özv. Bognár** Györgyné Meszlényi Anna életének 68-ik évében elhunyt. A megboldogult unokahuga volt Kossuth Lajos nejének. **A népszinházat** terhelő 80.000 frtnyi hátrálék fedezését illetőleg a pénzügyminiszter megengedte, hogy e czélból sorsjáték rendeztessen. A választmány 100.000 drb. egy forintos részvény kibocsátásával rendezendi a sorsjátékot. **A Nákó-ház** harmadik emeletéről egy tisztességesen öltözött nő leugrott, s rögtön szörnyet halt.

VIDÉK.

— A „Debreczen“ levelezése. —

Tasnád-vidék, 1877. mart. 22.

Tekintetes szerkesztő ur!

A tavaszi szeles napok kezdik ugyan már száritgatni járhatlanná vált utainkat, vannak azonban helyek most is, hol a közlekedés a lehetetlenséggel határos, de azért nemes Szilágymegyében Tasnád-vidéke ellehet becsületes ut nélkül, csak Zilah körül legyen a legutólsó oláh viskókból álló faluhoz is vezető kövecs gát. Ilyen veszedelmes országut az, mely Nagy-Károlyból vezet Peér felé a Szilágyba. Ér-Endréd és Peér között mint egy félmértföldnyi területen az Ér vize terült el posványaival, ingoványos lápjaival, melyen utat épiteni csak is szilárd anyagból lehet állandóan, mindazáltal a vármegye azt hiszi, hogy annak kiépitését egy falu tartozik viselni, még akkor is ha rajta a roppant ut váltság évenkint kihuzatik. Pedig ez az ut közlekedési utja három vármegyének Szathmár, Szilágy és Biharnak, posta ut is, de hiszen a megyei főmérnök ur aligha tudja, ha meg van a világon ez a vidék. Most ugy hallatszik, hogy Szatmármegye bizottsága elhatározta a N.Károly-Peér közti vonal kiépitését a megye határáig, s át irt ez ügyben az ut folytatását sürgetve Szilágymegyéhez, mi lesz az eredmény? — Félünk, hogy a fülek siketek lesznek, ott ahol hallaniok kellene.

Nem régen a „Szatmármegyei Közlöny“-ben olvastam a t. szántói plébánusról, hogy piszkolódott Abrányi Kornélnak egy költeménye miatt, mely által igazolta azt Risler J. ur, hogy a felvilágosodás annyira jár a t. szántói plébánustól, mint Makó Jeruzsálemtől, már t. i. Péchi Jenőként. — De igazat kell hogy adjunk ez állitásnak mi is, ha megmondom hogy ez az ur, ki abban a faluban pápáskodik, melynek földes ura gr. Mikó Imre volt, ki felekezet különbség nélkül éreztette nagy lelkületét a lakossággal, — akkor midőn a nagy hazafi emlék ünnepét a ref. egyház megtartotta 14 mond tizennégy forintot követelt a családtól azért mert a harangot az ünnepély emelésére meghuzatta, — azt adván okul, hogy ő neki nines arról tudomása, hogy ki és mi volt az a gr. Mikó. — Erre is ellehet mondani: nép nevelés jöjjön el a te országod.

Folyó hó 18-án Peérben a ref. egyház épiteudő uj iskolája javára táncczigalom tartatott, mely daczára a hirtelen beállott rosz idő és utnak, a jótékony czélra 81 frtot jövedelmezett. — A jó sikerért legfőbb érdem a Keresztes Toka Laura urnőé — ki lankadatlan buzgósággal munkált az ügy érdekében, — s a vigan lefolyt bálnak is kedélyével, szellemével lelke volt.

Tasnád-vidéki.

— **VIDÉKI HIREK. Verseczen** a szőllők nyitása alkalmával százezerekre menő hernyókat találtak a szőllők tövén. **Eredeti** Lakompakon (Sopron m.) egy 60 főből álló tüzoltó egylet van, melynek nines vizipuskája. **A kis zombori** tüzvész csak ugyan meg történt és pedig 72 ház és 48 mellék épület leégésével melyek biztositva legnagyobb részt nem valának. **Zamaróc** helység birája az adó pénzek elsikkasztása miatt felakasztotta magát. **Abaujmegye** Burita községében 74 ház, számos gazdasági épület a lángok martalékalett. **Bohnenstingel** Ignácz moson megyei lakost, mivel kedvesét meggyilkolá a győri tör. szék halálra itélte.

Szinház.

Csütörtökön adatott „Dalos Pista“ eredeti népszinmü 3 szakaszban. Irta Szigligeti Eduard.

Az énekrészeket Nyilvai k. a. és Egri Kálmán csinosan és a nehány tagot számláló közönség tetszései közt énekelték. Komáromy a pesti naplopót kellő felfogással és igen mulattatóan személyesitette a többi szereplők is mindnyájan igyekeztek szerepeiket helyesen kidomboritani, s ha egyet mást kifogásolni lehetne is, arról nem emlékezünk meg, miután tudjuk azt, hogy a társulat tehetségesebb tagjai mindig a szinpadon vannak s a lehetetlenséggel határos, minthogy az idő sem futja ki, hogy beható tanulmány tárgyává tehesse ki-ki a maga szereprészét. Valami magas kedv nem is dagaszthatja keblieket, tátongván feléjük egy nagy ür, melyben a nagy közönség jelen nem létével tündöklik. Még ma is áll az a mit Petőfi mondott a szinészetre vonatkozólag, hogy a szinész azt mondja: „pártolj közönség és mi haladunk“, a közönség pedig eképen szól: „haladjatok szinészek és mi majd pártolunk“ és aztán mind a két fél a biztatásnál marad.

Pénteken Donadio Bianka k. a. Caravatti Pietro vendégfelléptekül Donizetti „Lammermoori Lucia“ czimü operája adatott elő. A czimszerepet Donadio k. a. szokott bájjal éneklé. A számtalanszor kifejezett tetszésnyilvánitásokon kivül egy koszoru s egy virágbokréta által lőn kitüntetve. Caravatti ur szép bariton hangjával és a többi közreműködők is a fentjelzettekkel együtt emlékezetessé tették a vendégmüvésznő utolsó előadását. A szinház a felemelt árak daczára is telve volt.

A közönség köréből.

T. szerkesztő ur! Miután alig reményelhet az ember vett sérelmeiért más elégtételt, mintha a nyilvánossággnak átadhatja méltatlan sérelmeit, tisztelettel és szépen kérem, méltóztassék e nehány sort nyilvánosságra hozni.

Nyilatkozat!

Alulirott kötelességemnek tartom **Temesváry Lajos** helybeli szinigazgató finom müveltségére nehány fénysugarat vetni. En fent nevezett urtol szerződésszegésért megválva, collegáimmal tegnapelőtt délután a szinház előtt beszélgetek, midőn ő nagysága hangomat meghallva, fejét az ajtón kidugja, s rikácsoló hangon, öklöző gestusokkal „haszontalan, bitang, csavargó,“ és több e féle czimekkel traktálván, felém jön és távozásra kényszerit, mint olyan pimasz embert, ki kötelességét nem teljesiti. Ez a jó ur nem gondolta meg, hogy mindezen czimek visszaesnek osztogatójára, mert hiszen épen ő az, ki kötelességét nem teljesitette. En különben ugy tudom, hogy a szinházi kanyarulatnál minden embernek állani, járni és mozogni szabad; de persze a feddhetlen jellemü uri ember megakarta mutatni tagjai előtt a virtust, minthogy azonban én az ökölharcz nemes mesterségét nem tanulmányoztam, ezélszerünek tartottam a finom müveltségü ur szemenszedett gorombaságai elől kitérni s a nagyérdemü közönség becses itéletére bizni, hogy valjon a társulat tagjaiban keresendő e a hiba annyi sok tagnak eltávozása után időközönként, vagy pedig az igazgatóban??*)

tisztelettel

Fenyéri Mór
segéd szinész és kardalnok.

UJDONSÁGOK.

* **T. előfizetőinket** bizalommal kérjük fel, miszerint az előfizetési pénzeket a következő évnegyedre e hó végéig beküldeni sziveskedjenek; valamint azon előfizetőinket, kik előfizetéseikkel a mult negyedévről mindezideig hátrányban vannak, felhivjuk a pénzeknek mielőbbi beküldésére.

* **Debreczen város** tanácsa elhatározta hogy egy bizottságot küld ki, mely a város összes ingó és ingatlan vagyonáról egy hiteles leltárt állitson össze, s mely müködése eredményét jul. 15-éig irásban adja be. A bizottság Csáky Gergely gazd. tanácsnok elnöklete alatt a következő tagokból áll: Török Pál erdész: Győry Kálmán, a mérték hit. elnöke; Tóth Kálmán városi mérnök; Nánássy Ferenez, Váradi Szabó Miklós, Jóna Dániel, Böszörményi Pál, Halmy Mihály.

* **Értesités.** A román fejedelmi hadügyminiszterium által a „Monitorul offiezial“ hivatalos lap folyó febr. 1-én megjelent 24-ik számában közzétett hirdetmény szerint a román hadsereg részére 1877 évre szükséges felszerelési czikkek szállitásának biztositása érdekében a román hadügyminiszterium hivatalos helyiségeiben folyó 1877 évi ápril 2-án versenyzés utjáni árlejtés fog tartatni, miről a vállalkozni kivánók a nagyméltóságu magyar kir. földmivelés és kereskedelmi miniszteriumnak f. évi mártius 16-án 5013 sz. alatt kelt rendelet értelmében ezennel értesittetnek; megjegyeztetvén miszerint a szállitás közelebbi feltételei valamint az ajánlati minta az alant irt kereskedelmi és iparkamara irodájában — piacz, Veesey-ház — délelőtt 9—12 délután 2—5 óráig naponkint megtekinthetők. Debreczen, 1877 mártius 22. A kereskedelmi és iparkamara.

*) Közöltük e sorokat; jövőre azonban kérjük a helybeli szinitársulat tagjait, hogy netalán veendő sérelmeikkel a város törvényes közegeihez fordulni sziveskedjenek, mert bármennyire barátjai vagyunk is a nyilvánosságnak, de még is igazságszolgáltatási közvetlen fórummá válni nem lehet bennünk hajlam és akarat.

Szerk.

* **Hymen**. E hó 21-én esküdtek egymásnak örök hüséget Bagamérban Biró Sándor sámsomi földbirtokos s özv. Ármós Sándorné kedves leánya Klára. Áldás a frigyre!

* **Felsőbb politikai körökben** egészen indignálódva beszélik, hogy Tisza Kálmán a fölöti örömében, hogy debreczeni félelmes vetélytársa Verhovai ellen van ok, melylyel választását meg lehet semmisiteni, maga a saját kezével irta alá azt a bizonyitványt hogy Verhovay mint választó az országban sehol sincs bejegyezve. A saját kezével irta alá, holott egy concipista aláirása épen annyit bizonyitana mint a miniszteré, mert statistikai kimutatásról van szó, s hitelességét nem a személy aláirása adja meg, hanem a hivatal. Hanem hát Tisza Kálmán égett a vágytól olyan okmánynak irni alá nevét, mely a parlamentből kiküszöböli debreczeni félelmes vetélytársát Verhovayt. Milyen nagy a miniszter ur a kis dolgokban! Ha soká uralkodik, még miket nem jegyez fel róla a krónika.

* **Mint egyik** laptársunk biztos forrásból értesül Szabolcs megye főispánjának Bónis Barnabás jelenlegi alispán neveztetett ki.

* **Hirdetmény.** A nagyméltóságu magyar kir. pénzügyministerium részéről a magy. kir. dohánygyárak számára 1877 évi julius hó 1-ső napjától 1878 év deczember hó végéig szükséglendő szivar ládácskákhoz még kivántató bükk esetleg egér fa lapok szállitására nézve verseny tárgyalás iratott ki. Az irásbeli kellőleg felszerelt 10 % bánat pénz letételét igazoló nyugtával ellátott és lepecsételt bélyeges ajánlatok az ára mintákkal együtt a budapest ferencz városi magy. kir. dohánygyár igazgatóságánál legkésőbb 1877 április hó 4-éig déli 12 óráig benyujtandók. Miről a vállalkozni óhajtók azon megjegyzéssel értesittetnek miszerint a szállitás részleteit tartalmazó hirdetmény az alant irt kereskedelmi és iparkamara irodájában piacz Vecsey ház délelőtt 9-12 délután 2—5 óráig naponta megtekinthető. Debreczen, márczius 22-én 1877 A kereskedelmi és iparkamara.

* **Szathmáry Károly**, szintársulatunk tehetséges volt tagja tegnapelőtt magánügyeiben városunkból néhány napra Aradra utazott.

* **A nagyméltóságu** m. k. honvédelmi miniszter urnak f. év február hó 20-án 7001/IV. sz. a. kelt intézménye folytán értesittetik a város közönsége, hogy az 1873. évi XX-ik t. cz. alapján, a hadsereg és honvédség részére mozgósitás esetében felavatandó lovak ára, a sorozó tiszt által az állitás helyén és napján fog a törvény 10. §-ának határozott rendeletéhez képest, az illető lótulajdonos kezéhez nyugta átvétele mellett kifizettetni. Debreczen, 1877. márczius 22-én. Debreczen város kapitányi hivatala.

* **Közhirré** tétetik miszerint H. Böszörmény városában tartandó ugynevezett Hugó napi országos vásár, a közbe jött husvéti ünnepek miatt 1877 april hó 3-án fog megtartatni. Debreczen 1877. márt. 19-én. Debreczen város kapitányi hivatala.

* **Vásárhelyi Antal** főiskolánk egykori jeles növendéke a napokban tette le a fővárosban az ügyvédi vizsgát fényes sikerrel.

* **Mi ki nem telik** egy miniszterből? Az országház egyik közelebbi ülésén, mikor a jegyzőket választották daczára annak, hogy Tisza Bujanovics Sándort akarta, a ház nagy többsége Orbán Balázst választotta meg. Természetesen ezen fegyelmetlenség miatt az excellentiás tanitó a szabadelvü párt club ülésén meg leczkéztette a képviselő gyermekeket mondván nekiek, hogy ez többé igy ne történjék. Ok ezt megis igérik vala, azonban Tisza nem bizott eléggé ezen igéretben mert midőn a bizottságok választása történt a szavazó urnákhoz állott őr gyanánt a három Tisza, és ezen intézkedésnek meg lett a maga haszna, mert a mameluk sereg görnyedve mint hajdan a római Caudiumnál alázatosan ment a szavazó urnákhoz, s szavazott oda, hova urai s parancsolói akarák.

* **Hajduvármegye** folyó hó 28-án délelőtt rendkivüli közgyülést tart, melynek főtárgya leend: a tisztujitás iránt előintézkedések tételére felhivó miniszteri rendelet.

* **A tartalékosok** és a hidász csapatok a jelen évben csak az aratási munkálatok befejeztével hivatnak be hadgyakorlatra. Egy egy katonai állomáson 1400 embernél nagyobb csapat nem öszpontosittatik.

* **Közhirré** tétetik, miszerint „Csap" községben az 1876-ik évben tartandó országos vásárok 1877 márt. 26 aug. 13-án és decz. hó 17-én fognak megtartatni. Debreczen 1877 márt. 15-én Debreczen város kapitány hivatala.

* **Gusztrinyi** Sándor nőszabó husvét után megfogja kezdeni nállunk tanitását. A hires müszabászt ajánljuk a hölgy világ figyelmébe.

* **A fővárosból** hazatért Balázs Kálmán és zenetársulata holnap vasárnap este Király Mihály ur vendéglőjében zeneestélyt tart.

* **A husvéti** szent ünnepek alkalmából a városunkban a következő legátusok lesznek: Orosz István senior, Láda Sándor Nagy József esküdtfelügyelők.

Felelős szerkesztő:

TISZAI DÁNIEL.

Eladó ház

A néhai Riedl Ignácz hagyatékához tartozó szent-anna uteza 2539-dik számalatti ház külső ondódi földjével szabad kézből eladó azon megjegyzéssel, hogy az adás vevés megtörténte után a szerződés megkötése pár nap alatt ki eszközölhető; tartalma beltelek, 418 □ öl, három rendbeli lakosztály, kocsiszin, istálló, góré stb. ondódi földje 9 Catastrális hold 690 □ öl tanya épület rajta.

Értekezhetni iránta ugyan ezen háznál Kis Orbán Imre végrendeleti végrehajtó urral.

118. 1—6.

Hirdetés.

A debreczeni határon belső Guton „Leány hegy" alatt egy 7 boglyásnak nevezett föld, melynek nagyobb része szántó, kisebb része kaszálló, 3, vagy több évre haszonbérbe adandó.

Értekezhetni lehet személyesen vagy bérmentett levél utján Fazekas Dániel orvos urral. 113 1—3

Kéjutazóknak.

Vasutra szóló

visszameneti-jegyek

vétetnek és eladatnak,

Bécs, Stadt Fleischmarkt 7. sz.

116 1—2

Üzlethely változtatás.

Tisztelettel tudatom a nagyérd. közönséggel, miszerint az eddigi csapóutcza, Hajduház alatt levő

férfi és női lábbeli

üzletemet főpiacz, gróf Dégenfeld ház alá, (a volt fodrász bolt helyiségbe) tettem át.

Midőn ezt becses tudomásukra hozom, — egyszersmind kérem nagyra becsült bizalmukkal továbbra is megtisztelni.

Debreczen, 1877. márcz.

Teljes tisztelettel:

Nemes Gábor.

115. 1—2.

Igérvények

Hitel-sorsjegyekre	Bécsvárosi sorsjegyekre
csak 4½ ft és a bélyeg.	csak 2½ ft és a bélyeg.

A kettő együtt csak 6½ frt és a bélyeg.

Fönyeremény. 400,000 forint Fönyeremény.

Huzás már április 3-án!

A „MERCUR" kiadó-hivatalának váltóüzlete

Bécs, Wollzeile Nr. 13.

Legközelebb, márczius 1-én egy igérvény **minálunk 20,000** frtot nyert.

HIRDETESEK.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSASÁG BUDAPEST.

I. Tűz-, szállitmány- és jégbiztositási üzlet.

KIADÁS. Tizenkilenczedik évi zárszámla 1876. január 1-től deczember 31-ig. **BEVÉTEL.**

KIADÁS	frt	kr	frt	kr
I. Tüzbiztositás.				
Törlesztett dijak	143975	45		
Viszontbiztositási dijak	760524	—		
Lejárt dijkötelezvények viszontbiztositott részei	170125	80		
Kifizetett károk a viszontbizt. részletek levonása után	1133798	12		
Függőben maradt károk tartaléka	105315	34		
Következő évek dijtartaléka ft 1747461.04				
Levonva: viszontb. dijtartalék. áthozat „ 563413.97	1184047	07		
Szerzési költségek a viszontbiztositások utáni bevétel levonásával	244337	27		
Tüzbiztositási igazgatási költségek	310707	07		
Behajthatlan követelések leirása	24534	78	4077364	90
II. Szállitmánybiztositás.				
Törlesztett dijak	4350	65		
Viszontbiztositási dijak	80663	01		
Kifizetett károk a viszontbizt. részletek levonása után	49080	12		
Függőben maradt károk tartaléka	29845	76		
Következő évek dijtartaléka ft 3232.42				
Levonva: viszontb. dijtartalék „ 2472.03	760	39		
Szerzési költségek.	16402	14		
Szállitmány biztositási igazgatási költségek	20181	44	201283	51
III. Jégbiztositás.				
Törlesztett dijak	55252	95		
Viszontbiztositási dijak	10562	36		
Kifizetett károk a viszontbizt. részletek levonása utan	417297	11		
Függőben maradt károk tartaléka	6868	25		
Szerzési költségek	84694	16		
Jégbiztositási igazgatási költségek	153078	90		
Behajthatlan követelések leirása	5439	83	733193	56
IV. Egyéb kiadások.				
Tartaléktőkének 5% kamatja	94405	50		
Értékpapirok utáni veszteségek	118971	—	213376	50
1876. évi nyeremény			707214	30
			5932432	77

BEVÉTEL	frt	kr	frt	kr
I. Tüzbiztositás.				
1875. évi dijtartalék áthozat frt 1696183.16				
Levonva viszontb. dijtartalék „ 546358.10	1149825	06		
Kötött biztositások utáni dijak	2454631	30		
Lejárt dijkötelezvények	664518	01		
1875. évi függő károk tartaléka	85073	95	4354048	32
II. Szállitmánybiztositás.				
1875. évi dijtartalék áthozat frt 6645.02				
Levonva viszontb. dijtartalék „ 4364.20	2280	82		
Kötött biztositások utáni dijak	217823	07		
1875. évi függő károk tartaléka	38230	92	258334	81
III. Jégbiztositás.				
Kötött biztositások utáni dijak	1072959	93		
1875. évi függő károk tartaléka	4874	99	1077834	92
IV. Egyéb bevételek.				
Házak jövedelme és elhelyezett tőkepénzek kamatjai	128700	41		
Értékpapirok u. beváltott szelvények és egyébb bevételek	113514	31	242214	72
			5932432	77

VAGYON. Mérleg számla 1877. év deczember 31-én. **TEHER.**

VAGYON	frt	kr
Részvényesek letétkötelezvényei a részvény alaptőke 20%-áról	600000	—
Irodai felszerelés, nyomtatványok és tüzmentes szekrények.	—	—
Elhelyezett tőkepénzek a pesti keresk. bank, első hazai és egyesült fővárosi takarékpénztárnál	1040000	—
Frt. 424500.— 1874. m. k. kincstári utalványok á 93½% s kamat	407732	25
Frt 500100.— m. ész. keleti vasut elsőbbségek á 59¾% és kamat	302560	50
Frága városi, Lloyd társasági, olasz államjardék, szőlő váltsági kötvények s egyéb értékpapirok	191771	33
Hitelzálogi kölcsönök	142464	—
Lombardkölcsönök	347203	56
Leszámitolt és egyéb váltók	261151	14
A társ. Erzsébettéri és dunaparti házai	1638730	50
Pénzkészlet a képviselőségeknél s maradványok a főügynökségek s idegen intézeteknél	968567	79
Az 1876. évben még elszámolt pénzküldemények	201369	57
Elővezetett szerzési költségek	236961	49
Központi pénzkészlet	23521	61
	6362033	74

A következő években lejáró dijkötelezvények összege frt 2007915.49

TEHER	frt	kr
Alaptőke 3000 részvény után á 1000 frt	3000000	—
Társasági tartaléktőke*)	527515	65
Tüzbiztositási dijtartalék	1184047	07
Szállitmánybizt. dijtartalék	760	39
Tüzbizt. függőkárok tartaléka	105315	34
Szállitmánybizt. függőkárok tartaléka	29845	76
Árkülönbözeti tartalék	263085	67
Az 1877. évre átvitt váltó-lombard és egyéb kamatok	6164	05
Különféle hitelezők	226221	10
Az életbizt. osztály követelése	63655	90
A magyar akademiánál statisztikai és nemzetgazdászati czélokra tett alapitvány eddig gyüjtött részletei	5168	05
Az előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	946	—
Nyugdijalap a társaság tisztviselői számára	242094	46
1876. évi nyeremény	707214	30
	6362033	74

*) A társasági tartaléktőke az 1876. nyereményből ft 615650.64 krra emelkedett.

II. Életbiztositási üzlet.

KIADÁS. Tizenegyedik évi zárszámla 1876. január 1-étől deczember 31-eig. **BEVÉTEL.**

KIADÁS	frt	kr	frt	kr
Törlesztett kötvények dija	67321	18		
Visszaváltott kötvényekért	145380	65		
Bekövetkezett halálesetek után megtéritett összeg	293327	61		
Lejárt kiházasitási tőkékért	98033	66		
Kiházatitási biztositásoknál haláleset következtében visszatérités	35904	01		
Függőben levő károk tartaléka	133211	08		
Évjáradékokért	52374	25		
Viszontbiztositási dijak	44514	32		
Bélyegekért	7349	31		
Irodabér, postadijak, nyomtatványok stb	36210	23		
Tiszti fizetések	24342	11		
Jövedelmi adóért a lefolyt évi nyeremény után	1148	80		
Orvosi dijakért	5344	90		
Szerzési és dijbehajtási költségek	85886	03		
Árfolyam különbségek értékpapirok után	170661	12	1201009	26
Dijtartalék ez év végén			5463403	40
1876. évi nyeremény			115464	52
			6779877	18

Pecz Vilmos,
élet. biztos. osztályfőnök.

BEVÉTEL	frt	kr	frt	kr
A mult évről áthozott dijtartalék			5197238	59
Befolyt dijak: ez évben kiállitott kötvények után	104446	53		
az előbbi években kiállitott kötvények után	1015930	34		
a biztositott tőke emelésére forditott nyeremények	10586	26		
korkülönbségek folytán pótdijak	645	74	1131608	87
Mult évi függőben volt károk tartaléka	82968	95		
Irás illetékek	10092	66		
Visszalépett felek után lejárt foglalók	648	07		
Kamatjövedelem	357320	04	451029	72
			6779877	18

VAGYON. Mérleg számla 1876. év deczember 31-én. **TEHER.**

VAGYON	frt	kr
Szerzési költségek	—	—
1.209.700 frtnyi pesti magyar kereskedelmi bank 6%-os záloglevelei 86 7/8 frtjaival és kamat	1081169	38
1.169.160 frtnyi magyar vasuti kölcsön kötvények 99 frtjával	964557	—
1 557,000 frtnyi magyar földhitel-intézeti 5½%-os záloglevelek 86 frtjával és kamat.	1353292	50
240,000 frtnyi magyar földhitelintézeti érczértékü záloglevelek 97¼ frtjával és kamat	237400	—
311,000 frtnyi magyar általános földhitel részvény-társasági záloglevelek 82 frtjával és kamat	256445	42
183,600 frtnyi magyar keleti vasut másod-kibocsátásu elsőbbségi kötvények 67 frtjával	123012	—
471.000 frtnyi Pest-városi 1869. évi kölcsön kötvények 90½ frtjával	426255	—
391.800 frtnyi Pestvárosi 1871. évi kölcsön kötvények 90½ frtjával	354579	—
Hitelzálogi kölcsönök	78980	35
Kötvény kölcsönök	807545	—
A központ tartozási folyó számlán	63655	90
Hátralékos dijak	8188	15
Vezér és főügynökségek s egyetartozásai	204088	31
	5959168	01

TEHER	frt	kr
Előre fizetett dijak az 1877. és 1888. évekre	3235	29
Kiházasitási tőkék nyereménye 1877—1912 éveket illetőleg	120982	16
Fel nem vett nyeremények 1875. évről	37	45
Dijleszállitásokra vonatkozó nyeremények tartaléka	1965	—
Viszontbiztositó intézetek s egyebek követelései	9829	11
Függőben levő károk tartaléka	133211	08
Biztossági alap	111040	—
Dijtartalék	5463403	40
1876. évi nyeremény	115464	52
	5959168	01

Ifj. Kacsvinszky János,
életb. könyvvivő.

Budapest, 1876. deczember 31-én.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Fuchs Rudolf, Hajós József, Harkányi Frigyes, Lévay Henrik, Ullmann Károly.

Frank Frigyes,
a központi könyvvezés főnöke.

Jelen zárszámlákat és mérlegkimutatásokat megvizsgálván, annak egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőknek és a törvényben és az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek találtuk.

Budapest, 1877. február 23-án.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Rudnyánszky Ferencz, Tornyai Schosberger Zsigmond, Ürményi József.

Kiadó tulajdonos: a debreczeni függetlenségi párt.

Debreczen, 1877. Nyomatott Tiszai Dániel könyvnyomdájában.

1877. IX. évf

Előfizetési árak:
Helyben es postán küldve
Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám —
Előfizetési pénz s minden közlemény: F
VECSEY-HÁZ FÖLDSZINT a sz
ségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY
könyvkereskedésében s a szerkesztős
Egyébütt a postahivatalok utján

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

a

„DEBRECZ

politikai és közgazdászati lap
folyamára.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egy évre 10 frt | Negyed év
Fél évre 5 „ | Egyes szá

Bátorkodunk tisztelettel
olvasó közönséget, hogy lapu
szétküldhetésének czéljából, e
ket idejében megtenni szivesked
lönösen pedig a hátrányok
ajánljuk szives figyelembe.

A „Debreczen" kiadóh

A béke galambja.

Midőn vihar van keletkez
natra elcsöndesül a tenger há
hullámok elsimulnak egy percz
megve veti rájuk utolsó sugara
S midőn a tapasztalatlan utazó
vással nézi az elemek elcsöndes
szerre borzasztó vihar veri fe
zásából.

Igy csöndesült most el a
dés egy pillanatra, mindenfelől
godtak a béke barátok, a harc
na bosszankodik a tespedésen,
csátott galamb olajágat visz sz

Elég bozontos galamb biz
tieff uram ő kegyelme, hanem
deti a békét mindenfele, utazik
hatalmak között, esküdözik job
hogy milyen békés szándéka
Oroszországnak, hiszen a hol
háborut akart volna már régen
csapott volna a Pruthon, czóta
lán Konstantinápoly falai előtt
hatalmas orosz sereg, vagy is
mi történt volna. De esze ágáb
a háboru, csak sajnálja a szegény
tyéneket abban a barbár pogány
ban, mennyivel jobb szeretné, ha
ő ölelhetné kebelére (egy med
tással.)

Ignatieff ur két czélból utazi
mert szeme fáj szegénynek (ad
legény, mig az ág ki nem vert
mét), másik pedig, hogy a nag
makat meggyőzze Oroszország
szándékáról. A harmadik okot
létezését épen ugy nem ismeri
Péter czár politikai végrendelete
nyáján tudjuk, ez nem más min
takozni abbeli bizonytalanságáb
valjon ha Oroszország neki ha
röknek nem lesz-é hátul ütő pál
az ő kimondhatatlanjára rakja
törekvéseket.

Hiszen azon a kis Pruthon
ment volna már ő; mert hát azo
véért, kik e sokat emlegetett
valami óriási Missisippit vélnek
gyezzük, hogy az nem nagyobb
mi Marosunk, s ha az a sok m
mi a partján hemzseg egy egy
földet vinne bele, bizony elreke
az egész folyót, — csak az a na
kenő, hogy amaz ismeretes mo
csak a két első szó bizonyos
vidi, de hogy a harmadikat ki
nem lehet tudni. Mert hát ha
nagy fejü diplomaták a töröknek
igazat?

Aligha azért nem fáj a szem
tieff urnak, hogy erőssen bel
nézni az európai diplomatia rejt

A „DEBRECZEN" TÁRCZÁJ

Falusi életképek

a régi jó világb

Irta Csalán Péter.

(Folytatás)

És már csak meg irom neked éd
kem, hogy mi miatt lett az én ke
hirtelen oly beteg: — hát lelkem a
mikor együtt voltunk karácsony ünnep
lékezhetsz rá volt nálunk egy igen de
jó uri házból származott legátus, Kond
ezi a ki annyira meg kedveltette mag
zunknál, hogy nem csak minnyájan me
tük, de Marim egész szivéből megszere

Én nem hittem, hogy ennyire
dolog fejlődhessék az egészből, s éppe
néztem el higgadtan, midőn Marim és a
együtt huzamosabban társalogtak és
lelkem édes Juczim ünnep után férjem